

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17CoP/41/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3822200581
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivan Kubínyi
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3822200581.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Ivana Kubínyiho a členiek senátu Mgr. Zuzany Holúbkovej a JUDr. Gabriely Janákovej vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti D.: K., nar. XX.XX.XXXX a C., nar. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Prievidzi, deti rodičov: matky C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., H. cesta XXXX/XX-X a otca Mgr. K. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. K., J. L. XXX/XX, zastúpeného JUDr. Ing. Michalom Mladým, advokátom so sídlom v Bojniciach, Prievidzská 254/26, o zníženie výživného, na odvolanie otca maloletých detí proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 02.05.2022, č.k. 5P/7/2022-166, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zmenil rozsudok Okresného súdu Prievidza zo dňa 27.06.2019, č.k. 8P/19/2019-58 v časti týkajúcej sa vyživovacej povinnosti otca voči maloletým deťom D.: K., nar. XX.XX.XXXX a C., nar. XX.XX.XXXX tak, že znížil vyživovaciu povinnosť otca na maloletého K. zo sumy 250 eur na sumu 180 eur mesačne a na maloletého C. zo sumy 250 eur na sumu 180 eur mesačne, vždy do posledného dňa predchádzajúceho mesiaca vopred, do rúk matky, s účinnosťou od 01.04.2022. Súd prvej inštancie rozhodoval na základe návrhu otca na zníženie jeho vyživovacej povinnosti k maloletým deťom. Návrh otec zdôvodňoval tým, že v čase poslednej úpravy výživného pracoval v zahraničí, od augusta 2021 sa však výrazne zmenili jeho pomery a možnosti. Od septembra 2021 začal pracovať na R., pričom dôvodom jeho návratu zo zahraničia boli hlavne zdravotné problémy. Došlo k podstatnému zníženiu jeho príjmu a okrem výživného na maloletého K. a maloletého C. platil na dcéru H. H. výživné v rovnakej výške ako na synov. Žiadal preto o zníženie výživného na maloletých K. a C., na každého na sumu 90 eur mesačne. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní návrhu otca ako dôvodnému čiastočne vyhovel. Rozhodnutie odôvodnil ust. § 62 ods. 2, 5, § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine. Súd konštatoval, že u otca detí došlo oproti obdobiu, kedy bola jeho vyživovacia povinnosť upravená naposledy, k podstatnému poklesu jeho príjmu, a to v dôsledku ukončenia práce v zahraničí a nástupu do zamestnania u terajšieho zamestnávateľa v L.. Dokazovaním bolo zistené, že dôvodom zmeny zamestnania bolo zhoršenie zdravotného stavu otca detí v súvislosti s ťažkým pracovným nasadením vo Y. a dlhodobým cestovaním počas víkendov zo Y. na R. a späť. Táto skutočnosť bola preukázaná potvrdením lekára Dr. med. H. M.. U súčasného zamestnávateľa otec pracuje ako údržbár a podľa správy ošetrujúcej lekárky jeho zdravotný stav je aktuálne dobrý. V dôsledku zmeny zamestnania otec u terajšieho zamestnávateľa dosahuje priemerný čistý mesačný zárobok vo výške 1 003,63 eur, pričom rovnako ako v predchádzajúcom období má tri vyživovacie povinnosti. K zmene pomerov došlo aj u matky detí, ktorej pribudla vyživovacia povinnosť k maloletému H. V. a jej príjem tvorí iba rodičovský príspevok a prídavky na deti. Maloletí sú o tri roky starší, obaja navštevujú 2. stupeň základnej školy.

Maloletý C. trpí atopickým ekzémom a v období posledného polroka mal značné výdavky v súvislosti s ošetrovaním zubov. Na strane všetkých účastníkov došlo pritom v súvislosti s infláciou k zvýšeniu ich životných nákladov. Súd uviedol, že pri rozhodovaní prihliadol k tomu, že otec detí dosahoval čistý príjem v zahraničí 4 165,31 eur mesačne a v čase, keď pracovný pomer v zahraničí končil mu boli vyplatené prídavky na deti v sume 9 473,08 eur. Okrem toho z výpovede otca bolo zistené, že v máji alebo júni 2021 mu bola vyplatená tretina kúpnej ceny z predaja bytu jeho matky, čo bola suma 18 000 eur. Napriek tomu mal otec na účte k 14.02.2022 iba sumu 3 810,22 eur a v ČSOB stavebnej sporiteľni, a.s. disponibilný zostatok 1 782,94 eur. Súd zastával názor, že otec detí si bol vedomý toho, že pre nepriaznivý zdravotný stav musí prácu v zahraničí zanechať a tiež toho, že má celkovo tri vyživovacie povinnosti a jeho príjem na Slovensku zrejme bude podstatne nižší. Pokiaľ v tejto situácii použil prevažnú väčšinu svojich úspor a aj vyplatené prídavky na deti na dokončenie rodinného domu, súd toto jeho správanie vyhodnotil ako ľahkovážne. V tejto súvislosti súd poukázal na ust. § 62 ods. 5 Zákona o rodine a potom výdavky otca vložené do rodinného domu nepovažoval za nevyhnutné a pri posudzovaní jeho možností a schopností ich nebral do úvahy. Na základe týchto skutočností súd dospel k záveru, že pri zohľadnení zníženia príjmu otca detí a existencie jeho troch vyživovacích povinností, je vzhľadom k tomu, že otcovi boli vyplatené prídavky na deti v sume 9 473,08 eur a že za obdobie posledných 12 mesiacov bol jeho príjem bez sumy prídavkov na deti priemerne 1 917,86 eur, primerané, aby otec prispieval na výživu detí sumou 180 eur mesačne. Vzhľadom na vek a odôvodnené potreby detí, ako aj na to, že matka detí poberá iba rodičovský príspevok, bude otec celú sumu výživného poukazovať k rukám matky. Súd v zmysle návrhu otca úpravu výživného určil s účinnosťou od 01.04.2022, keďže k tomuto dátumu existovali dôvody, pre ktoré súd vyživovaciu povinnosť otca k deťom čiastočne znížil.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie otec maloletých detí, domáhajúc sa jeho zmeny tak, že súd zníži jeho vyživovaciu povinnosť k maloletému K. zo sumy 250 eur na sumu 120 eur mesačne a na maloletého C. zo sumy 250 eur mesačne na sumu 145 eur mesačne, u oboch s účinnosťou od 01.04.2022. Uviedol, že pracoval vo Švajčiarsku v snahe zadovážiť rodine čo najväčší finančný blahobyt. Odlúčenosť od rodiny sa časom prejavila rozvodom jeho manželstva. Hlavnou príčinou návratu na Slovensko bol jeho nevhodný zdravotný stav, ale vrátil sa aj preto, aby mohol byť častejšie s deťmi. Jeho styk s deťmi pritom prebieha takmer každý víkend, čo je taktiež potrebné zohľadniť pri určení výšky výživného. Jeho priemerný mesačný zárobok v spoločnosti N. bol priemerne okolo 1 000 eur a tento dosiahol prácou nadčasmi z dôvodu zastupovania kolegu, čo bol dočasný stav. Jeho reálny zárobok bez nadčasov je okolo 900 eur mesačne. Namietal, že súd reálne nezohľadnil všetky jeho nevyhnutné výdavky, pričom tak celkovo nezohľadnil sumu 362,50 eur mesačne (strava 180 eur, hygiena 40 eur, ošatenie a obuv 40 eur, poplatok za likvidáciu komunálneho odpadu 2,50 eur mesačne a výdavky počas styku s maloletými deťmi 100 eur). Spolu so zohľadnenými výdavkami, ktoré spočívajú v hypotéke 286 eur, nákladmi na bývanie 130 eur, cestovným do zamestnania 60 eur, cesta za deťmi 30 eur, činia mesačne jeho výdavky 868,50 eur, v ktorých zase nie sú zohľadnené mimoriadne výdavky napríklad na dom, výdavky na auto a pod. Takto mu potom zostáva na výživné na deti suma 31,50 eur. Tento stav ho prinútil aj k podaniu návrhu na zníženie výživného. Deficit peňažných prostriedkov pritom vykryva z úspor, avšak tieto sa už značne minuli. Namietal, že nepovažuje za správny výdavok, ktorý uviedla matka na bývanie v byte vo výške 450 eur, keď bežne za bývanie 5-člennej rodiny v byte sa platí cca 220 eur. V odvolaní ďalej uviedol, ktoré výdavky u maloletých detí považuje za dôvodné (správne), keď u maloletého K. podľa neho ide o sumu 237 eur mesačne a u maloletého C. o sumu 288,50 eur mesačne. Poukázal na to, že matka detí poberá na maloleté deti prídavky, čo od 01.07.2022 predstavuje na jedno dieťa 30 eur a od 01.01.2023 to bude suma 40 eur na dieťa. Okrem toho od 01.01.2023 bude môcť matka poberať na každé dieťa 60 eur mesačne ako krúžkovné. On nepovažuje za ľahkovážne, že časť voľných peňažných prostriedkov použil na dokončenie rodinného domu. Bolo to nutné, aby nedošlo k škodám na rodinnom dome a aby tento bol užívateľný a mohlo dôjsť k jeho skolaudovaniu. Pritom aj matka vlastní majetkové hodnoty, napríklad polovicu rodinného domu s pozemkami v Obci X. K. alebo záhradu v P., ktoré tiež môže použiť na úhradu výdavkov maloletých. Nie je pravdou, že okrem výživného na deti ničím neprispieva; kupuje im niekedy topánky, tričká, kúpil im mobily, notebooky, bicykle, hodinky a pod. Ak má z čoho, tak svojim deťom dopraje, ale v súčasnosti to nie je možné.

3. K odvolaniu otca maloletých detí podal písomné vyjadrenie kolízny opatrovník, ktorý zotrvával na svojom vyjadrení z pojednávania konaného 02.05.2022. Má za to, že zníženie výživného nie je v prospech maloletých detí.

4. K odvolaniu otca sa písomne vyjadrila aj matka maloletých detí, ktorá žiadala rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že nie je pravdou, že dôvodom ich rozvodu bola pracovná odlúčenosť otca detí. V manželstve boli problémy od počiatku a v tomto zotrvala predovšetkým z dôvodu, že nemala kde s deťmi odísť. Po rozvode otcovi detí zostal byť a aj rodinný dom, otec jej odmietol z bytu čokoľvek dať okrem oblečenia a hračiek detí. V tom čase pracovala na skrátenej úvazok a jej príjem nebol vysoký, preto jej veľmi pomáhala jej matka. Snažila sa pritom dať deťom všetko, čo potrebovali. Otec si deti „kupoval“ rôznymi darmi, ktoré si ona dovoliť nemohla a z tohto obdobia sú aj bloky, ktoré otec teraz uvádza ako dôkaz, že deťom nakupoval aj mimo určeného výživného. Toto obdobie trvalo rok po rozvode, za posledné dva roky deťom otec nekúpil ani darčeky k narodeninám. Aj napriek jej žiadosti odmietol prispieť maloletému na zubára. Tvrdil, že o deti sa má postarať jej partner, keďže si vzal ženu s dvoma deťmi. Už v tom čase jej otec detí povedal, že sa vráti na Slovensko a zariadi, aby mu bolo výživné znížené a že ju nebude živiť. Zrejme si otec detí neuvedomuje, že výživné je pre deti. Bola toho názoru, že otec sa snaží vyriešiť svoju momentálnu finančnú situáciu na úkor detí, neznížil svoje náklady, no snaží sa čo najviac znížiť výživné na deti. Napríklad si dal urobiť vírivku v sume niekoľko tisíc eur, poslať jej fotky, ako luxusne si dom zariaďuje. Aj podľa jej názoru nemal použiť prostriedky z predaja bytu v P. a rodinné prídavky na dokončenie domu. Ona by s deťmi tiež chcela bývať v rodinnom dome, avšak nemôže si to dovoliť, preto si zakúpili aspoň záhradku, kde trávia čas. To, že je uvedená v katastri ako spoluvlastníčka domu v X. K. v 1, je iba na papieri a otec detí to veľmi dobre vie. Spoluvlastníkom tohto rodinného domu je v skutočnosti jej otec, ktorý svoj podiel prepísal na ňu iba z dôvodu, že má veľa dlhov a nechcel by o časť domu prísť. Pokiaľ otec detí poukazoval na to, že jej budú zvýšené prídavky na deti, nie je si istá, či je tento zákon vôbec schválený a ak by tomu tak bolo, bude to do budúcnosti. Uviedla, že momentálne poberá rodičovský príspevok na syna H. vo výške 383,80 eur, prídavky na 3 deti. Pokiaľ ide o náklady na bývanie, tieto pozostávajú zo sumy 260 eur inkaso, 136 eur úver na bývanie, 87 eur Orange (TV, internet, telefóny), deťom dobíja kredit na telefón za 10 eur mesačne. Tento rok prišiel nedoplatok za energie vo výške 265,88 eur, minulý rok to bola suma 359,68 eur. Za odvoz komunálneho odpadu tento rok platili 145 eur, daň za byt 24,60 eur. Poukázala na to, že sa snažia zobrať deti každý druhý rok k moru, nie z dôvodu luxusu, ale kvôli ekzému mal. C.. Na toto otec detí nikdy neprispel, ani len na vreckové. Žiadne notebooky otec deťom nekúpil, tieto im zakúpila ona. Pokladá za zarážajúce, že otec považuje výdavky počas styku s maloletými deťmi za finančné náklady navyše. Pokiaľ ide o výživné otca na jeho maloletú dcéru H. H., po kontaktovaní s jeho matkou zistila, že na mal. H. neplatí výživné vo výške ako na mal. synov, ale iba vo výške 80 eur mesačne, o čom predložila dôkaz. Záverom poukázala na neustále sa zvyšujúce výdavky na maloleté deti, ktoré rastú, je potrebné im zakupovať väčšie oblečenie, obuv, investovať do stravy a okrem bežných výdavkov v škole majú výdavky na rôzne výlety, školy v prírode, letné denné tábory a pod.

5. K vyjadreniu matky maloletých detí kolízny opatrovník uviedol, že zotrváva na svojom predchádzajúcom stanovisku zo dňa 03.06.2022.

6. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 65 a § 66 CMP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť.

7. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

8. Hmotnoprávnou podmienkou toho, aby súd mohol o veci opakovane rozhodnúť (či už schválením novej dohody alebo autoritatívnym rozhodnutím), je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti však môže byť iba skutočnosť, že sa závažnejším spôsobom zmena prejaví v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia rozsudku. Nestačí len úvaha súdu o tom, že je doterajšie výživné neprimerané. Pokiaľ by súd nemal za preukázanú zmenu pomerov a rozhodol by o zmene výšky vyživovacej povinnosti, išlo by vlastne o neprípustné preskúvanie a reparáciu právoplatného súdneho rozhodnutia.

9. Pri rozhodovaní o zmene výšky výživného preto treba porovnať okolnosti dôležité pre určovanie výživného tak v čase skoršieho, ako aj nového rozhodovania, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu

výživného. Tieto sa však môžu stať dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti len vtedy, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia rozsudku.

10. Pri zmene rozsudku súd už nemôže preskúmať správnosť pôvodného rozsudku, ale sa musí zaoberať otázkou, či sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie už prisúdených opakujúcich sa splátok.

11. Zmena pomerov môže byť odôvodnená buď subjektívne - okolnosťami na strane povinného, resp. okolnosťami na strane oprávneného, alebo objektívne - vývojom životných nákladov v zmysle § 78 ods. 3 Zákona o rodine. Na strane povinného môže byť takouto zmenou strata zamestnania (súd je povinný skúmať príčiny), dlhodobá práceneschopnosť, vznik novej vyživovacej povinnosti, zhoršenie majetkových pomerov a pod. Na strane oprávneného sú týmito okolnosťami napríklad nadobudnutie čiastočnej alebo úplnej schopnosti živiť sa sám, zmena potrieb u školopovinných detí, zmena majetkových pomerov a pod. Až v prípade, ak má súd za preukázané, že sa pomery účastníkov zmenili, môže rozhodnúť o zmene výšky vyživovacej povinnosti. Zmena výšky výživného alebo jeho úplné zrušenie je možné najskôr od času, keď došlo k zmene pomerov.

12. Súd prvej inštancie správne v súlade s citovanými ustanoveniami Zákona o rodine zameral dokazovanie na zistenie, či na strane povinného rodiča došlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného, ako to otec požadoval v návrhu. Pri vyhodnotení zmeny pomerov u účastníkov od posledného rozhodovania o výživnom pred necelých 3 rokmi (jún 2019) konštatoval, že zmena pomerov nastala nielen u otca maloletých detí, ale aj u matky detí a maloletých detí samotných. Zohľadniac túto zmenu pomerov u všetkých účastníkov považoval za dôvodné znížiť vyživovaciu povinnosť otca na maloletých K. a C. u každého zo sumy 250 eur na sumu 180 eur mesačne s účinnosťou od 01.04.2022.

13. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že uvedená zmena pomerov u otca maloletých detí odôvodňuje zníženie jeho vyživovacej povinnosti na mal. K. a mal. C., avšak pri konštatovaní zmeny pomerov aj u matky detí a samotných maloletých detí súd správne nevyhovel návrhu otca na zníženie výživného v požadovanom rozsahu. Aj odvolací súd pri zohľadnení priemerného mesačného príjmu otca detí, ktorý bol za posledné obdobie (11/2021 - 3/2022) v sume 1.003,63 eur, pri zohľadnení jeho ďalšej vyživovacej povinnosti k mal. H. H. vo výške 80 eur mesačne a nevyhnutných výdavkov, považoval za primerané znížiť vyživovaciu povinnosť otca na mal. K. a C. na sumu 180 eur mesačne, teda o 70 eur mesačne na každé dieťa. Z takto zníženého výživného budú pokryté, napriek nepochybnému nárastu, výdavky na potreby maloletých detí aspoň v nevyhnutnej miere. Súd prvej inštancie v kontexte všetkých skutočností správne prihliadol aj na tú skutočnosť, že hoci u otca došlo k podstatnému poklesu jeho príjmu, pred odchodom zo zahraničia mu boli vyplatené prídavky na deti v sume 9.473,08 eur a v mesiacoch máj až jún 2021 kúpna cena za podiel z predaja bytu jeho matky v sume 18.000 eur, ktoré vo viac ako 4/5 spotreboval, predovšetkým ich vynaložil do dokončovania, resp. modernizácie rodinného domu, v ktorom sám býva.

14. Pokiaľ ide o námietku otca, že jeho konštatovaný priemerný mesačný príjem bol zvýšený jeho prácou nadčas a v súčasnosti je tento už nižší, je potrebné uviesť, že do priemerného mesačného príjmu sa vždy práca nadčas započítava; mzdu za ňu nemožno odčleniť od ostatného príjmu, ktorý je zohľadňovaný pri posudzovaní zárobkových schopností a možností (povinného) rodiča k výživnému. Rovnako nedôvodnými sú námietky otca ohľadne výdavkov maloletých detí, keď tieto boli v zodpovedajúcom rozsahu preukázané v konaní matkou maloletých detí.

15. S poukazom na uvedené skutočnosti odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil, keď námietky otca maloletých detí nepovažoval za dôvodné.

16. O nároku na náhradu trov konania v odvolacom konaní odvolací súd rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie u súdneho exekútora alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia u miestne príslušného súdu.